

Discussienota Toekomstvisie Noord-Holland Noord

Noord-Holland Hogerop!

Commissie Ruimte – Februari 2026

Joost van Gilse & Bas de Wit – VVD

Wat zien we? – Aanleiding en observaties

Noord-Holland Noord (NHN) staat op een kantelpunt. De regio beschikt over goede kwaliteiten: **ruimte, innovatieve sectoren, energiepotentie, sterk ondernemerschap** en een **unieke leef- en woonkwaliteit**. Tegelijkertijd zien we dat deze kwaliteiten onvoldoende worden benut. Er zijn een aantal **structurele knelpunten** die verklaren waarom de regio haar potentieel nog niet volledig kan benutten. Het illustreert waarom gerichte actie in NHN noodzakelijk is. Bovendien kan deze actie leiden tot ontlasting van de drukke, overvolle metropoolregio in Noord-Holland Zuid – hetgeen ruimte biedt voor investeringen in en beter behoud van de leefbaarheid aldaar. De knelpunten vallen uiteen in vijf samenhangende uitdagingen:

1. *Economische achterblijverspositie onder druk van de metropool Amsterdam*

De economie van NHN groeit structureel trager dan die van de omliggende regio's in Noord- en -Zuid-Holland. **De arbeidsproductiviteit blijft achter en de economische structuur is minder geconcentreerd, omdat economische activiteiten meer verspreid liggen. Hierdoor is de regio extra kwetsbaar voor economische schommelingen.**¹ Een belangrijke oorzaak hiervan is dat NHN zich in de agglomeratieschaduw van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) bevindt. De metropool trekt talent, investeringen en voorzieningen naar zich toe, waardoor omliggende gebieden moeite hebben om een eigen **economische dynamiek** te ontwikkelen. Dit leidt tot een structurele disbalans binnen de provincie. NHN functioneert in toenemende mate als **slaapregio** van Noord-Holland Zuid, met grote dagelijkse pendelstromen van forenzen en lange reistijden. De economische motor draait daardoor vooral elders, terwijl NHN onvoldoende wordt ontwikkeld.²

2. *Tekort aan stroom nijpend voor ontwikkelingen*

De economische ontwikkeling in NHN wordt geremd door de beperkingen in energie-infrastructuur. Bedrijven en nieuwe ontwikkelingen kampen met lange wachttijden van wel tien jaar voor een aansluiting op het elektriciteitsnet.³ Deze netcongestie belemmert investeringen en de concurrentiepositie, vertraagt bedrijfsuitbreiding en beperkt de mogelijkheid voor nieuwe, innovatieve sectoren om zich in de regio te vestigen.

3. *Infrastructuur groeit onvoldoende mee met inwoners*

Het aantal inwoners en vervoersbewegingen groeit in NHN. **Noodzakelijke investeringen in infrastructuur komen maar gedeeltelijk tot stand, hetgeen leidt tot (toekomstige) overbelasting van wegen en economische schade.** Alkmaar ontvangt bijvoorbeeld, ondanks eerdere aanwijzing als grootschalige woningbouwlocatie, geen rijksbijdrage voor uitbreiding van de Ring Alkmaar.⁴ Daarnaast biedt de bestaande infrastructuur in NHN onvoldoende capaciteit. Zo leidt de beperkte doorstroming naar Den Helder en het in de ijskast plaatsen van de geplande A8-A9-verbinding tot knelpunten voor verkeer en logistiek. De wegen raken vol en de treinen zijn vaak eenzijdig bezet, waardoor de mobiliteit in de regio verder onder druk komt te staan. Hierdoor wordt economische groei van de regio geremd. De verbetering van de A7-corridor en regionale (oost-west) verbindingen zijn cruciaal voor de bereikbaarheid van NHN. Evenals de verbetering van openbaar vervoer, zoals het doortrekken van de Noord-Zuidlijn en de aanleg van de Lelylijn.^{5 & 6}

4. *Demografische uitdagingen zonder economische basis*

NHN staat voor een forse demografische opgave. Net als in NHZ vergrijst de bevolking sterk, maar waar deze ontwikkeling in NHZ deels wordt gecompenseerd door binnen- en buitenlandse migratie, is dit in NHN niet het geval. Dit heeft duidelijke maatschappelijke gevolgen: vergrijzing zorgt voor een toenemende zorgvraag, terwijl het aantal zorgverleners afneemt doordat zowel de potentiële beroepsbevolking als de arbeidsparticipatie dalen. Hierdoor komt extra druk te staan op lokale voorzieningen in voornamelijk kleinere kernen.^{7 & 8} Om te voorkomen dat de vergrijzing NHN te zwaar belast, is het nodig om jongeren aan te trekken en te binden aan de regio. Daarvoor moet de regio tot en met 2030 circa 42.000 nieuwe woningen realiseren

om de verwachte groei op te vangen en jong talent aan te trekken.⁹ Tegelijkertijd blijven investeringen in economische ontwikkeling en infrastructuur achter, terwijl het Rijk in de Woondeal wel hoge woningbouwambities neerlegt.¹⁰ Hierdoor ontstaat **een onevenwichtige ontwikkeling**: zonder voldoende banen, bereikbaarheid en voorzieningen is het moeilijk om jongeren aan te trekken en te behouden, wat nodig is om de vergrijzing op te vangen en de levensvatbaarheid en duurzame groei van de regio op termijn te waarborgen.

5. Onderwijs sluit onvoldoende aan op arbeidsmarkt

In NHN is er een duidelijke mismatch tussen onderwijsaanbod en de behoeften van het regionale bedrijfsleven. Het ontbreken van voldoende hoger onderwijs en gerichte opleidingsprogramma's maken het moeilijk om jongeren in de regio te houden. Als gevolg vertrekken veel jongeren naar Amsterdam en andere stedelijke centra. Daar blijven zij vervolgens ook wonen en werken. Dit leidt tot een structureel tekort aan gekwalificeerd personeel in de regio en beperkt de innovatiekracht en groeimogelijkheden van lokale bedrijven.¹¹

Kansen en ambities durven tonen

Bovenstaande analyse laat duidelijk zien dat NHN voor grote uitdagingen staat, maar ook ongeken-
kansen biedt voor Nederland. De regio beschikt over ruimte, sterke economische clusters, kennisinstellingen en strategische locaties die direct kunnen **bijdragen aan nationale opgaven** zoals de energietransitie, de versterking van de economische concurrentiekracht, de woningbouw, geopolitieke- en voedselveiligheid en de verduurzaming van de industrie. Samen vormt dit een stevige basis voor groei en innovatie. De VVD Noord-Holland vindt het daarom tijd om niet af te wachten, maar **meer ambitie te tonen: gericht investeren in bedrijvigheid, bereikbaarheid en energie-infrastructuur, nieuwe technologieën zoals CO2-vrije stroomproductie en het versterken van onderwijs en kennisinfrastructuur**. Alleen zo kan NHN zich verder ontwikkelen tot een **dynamische en toekomstbestendige regio** van nationaal belang, waar economische groei en innovatie Nederland als geheel versterken. Zo vormt de regio een belangrijke motor van groei en

ontwikkeling binnen de provincie. **De VVD wil deze ambitie nadrukkelijker tonen in het Ontwikkelingsperspectief NHN en (via Regie op de Ruimte) de provinciale Omgevingsvisie.**

Juist in een tijd waarin geopolitieke spanningen en internationale dreigingen de weerbaarheid van de samenleving en de economie onder druk zetten, wil de **VVD inzetten op de unieke mogelijkheden die NHN biedt en deze verder uitbouwen:**

- *Defensie, maritiem/offshore en logistiek:* Rondom het maritieme cluster en defensie in Den Helder moet meer ruimte komen voor bedrijvigheid en innovatie in scheepsbouw, onderhoud, technologie en logistiek. Dit gaat gepaard met de versterking en uitbreiding van Maritiem Vliegkamp De Kooy en Luchthaven Den Helder, evenals de logistieke verbindingen in de regio en bescherming van de havens. Ook ontwikkelingen rondom drones en onbemande luchtvaart bieden nieuwe kansen voor transport, beveiliging en innovatieve toepassingen. Tegelijkertijd vraagt dit om slimme inrichting van de (lucht)ruimte en geschikte infrastructuur om veilige operaties te garanderen. Deze ontwikkelingen zijn niet alleen cruciaal voor de regionale economie en werkgelegenheid, maar ook voor de veiligheid van Nederland en Europa.¹² Ook wil de VVD bedrijventerreinen bij knooppunten ontwikkelen in en rondom Den Helder, om ruimte te bieden aan toeleveranciers van Defensie.
- *Energie, duurzame technologie en blauwe economie:* In Middenmeer biedt de aanwezigheid van het nieuwe 380kV-station straks een unieke kans om energie-intensieve industrie verder te ontwikkelen. Dit maakt de regio bij uitstek geschikt voor vestiging en verduurzaming van datacenters, inclusief hyperscale-datacenters, een nationale opgave waarvoor elders in Nederland steeds minder ruimte en draagvlak is. Door deze datacenters te koppelen aan innovatieve energieoplossingen, zoals CO₂-vrije stroomproductie en de inzet van SMR's, kan NHN een voorbeeldrol vervullen in duurzame digitale infrastructuur. De Energy & Health Campus in Petten is daarnaast een dubbele kans voor ontwikkeling: enerzijds kan de ontwikkeling van nucleaire geneeskunde verder aangemoedigd worden, anderzijds biedt de omgeving kansen voor de ontwikkeling van energieproductie op basis van nucleaire technieken zoals SMR's. Ook de blauwe economie biedt concrete ontwikkelingsmogelijkheden. In Den Helder willen we verder investeren in wind-op-zee-projecten en waterstofinfrastructuur, gekoppeld aan bedrijvigheid in de maritieme/offshore en logistieke sector. Door bedrijventerreinen en haventerreinen te optimaliseren en uitbreidingsruimte te geven voor deze en andere sectoren en innovatieprojecten actief te faciliteren, kan NHN een toonaangevende regio voor duurzame energieproductie en maritieme/offshore innovatie worden.
- *Agrifood:* Het bestaande cluster van zaadveredelingsbedrijven kan worden aangemerkt als industrie van provinciaal belang. Langs de Westfrisiaweg ligt ruimte voor de uitbreiding van Seed Valley, het internationaal erkende cluster in veredeling van planten en zaden voor groente, fruit en bloemen. Door aan deze weg nieuwe bedrijventerreinen en infrastructuur toe te voegen, kan dit cluster verder groeien en bijdragen aan innovatie in de agrifood-sector. Naast deze en andere bedrijfsuitbreiding wordt zorgvuldig omgegaan met agrarisch productieland: belangrijke locaties voor bollenteelt, kassen en waardevolle gebieden voor voedselproductie worden beschermd en behouden, zodat uitbreiding van bedrijvigheid niet ten koste gaat van de agrarische productiecapaciteit. Dit is zowel nationaal als internationaal van belang voor een duurzame, innovatieve agrarische sector en onze voedselveiligheid.
- *Onderwijs en kennisinfrastructuur:* Alkmaar kan als regionaal centrum voor onderwijs en kennis een sleutelrol spelen in het vasthouden van talent en het versterken van de regionale economie. In de regio zijn er concrete kansen voor specialistische kennisontwikkeling: de Blue School in Den Helder kan zich richten op maritieme/offshore en watertechnologie, Alkmaar op zorg en gezondheidsinnovatie, Petten op isotopenonderzoek en Westfriesland op agribusiness en voedseltechnologie. Daarnaast bieden de aanwezige sectoren in NHN mogelijkheden voor dependances van de Universiteit Wageningen (Seed Valley) en de TU Delft (maritiem, energie, techniek). Ook de uitbreiding van hogescholen en technische mbo-opleidingen, die nauw aansluiten op de vraag van lokale bedrijven, hoort hierbij.
- *Toerisme, cultuur en waterrecreatie:* NHN beschikt over unieke toeristische troeven zoals een uitgestrekt strand, historische stadjes, mooie natuurgebieden en uitstekende mogelijkheden voor waterrecreatie. Door deze kwaliteiten beter te ontsluiten en te versterken, via verbeterde bereikbaarheid, aantrekkelijke verblijfsvoorzieningen en een sterke promotie van kust- en

cultuurtoerisme, kan de regio meer bezoekers aantrekken en tegelijkertijd Amsterdam ontlasten. Culturele voorzieningen spelen hierbij een belangrijke rol in de ontwikkeling van een hoogwaardig stedelijk milieu in NHN. Alkmaar heeft deze potentie. Dit draagt bij aan werkgelegenheid, trekt en behoudt talent aan en creëert extra economische kansen en versterkt daarmee de kwaliteit van leven voor inwoners.

Door deze kansen te benutten versterken we de regio NHN en maken wij deze aantrekkelijker voor jong talent. Om dit alles te kunnen realiseren, zijn gerichte investeringen in infrastructuur en energievoorzieningen onmisbaar. Zeker vanwege de perifere ligging als 'schiereiland' boven Amsterdam, is dit iets wat extra aandacht verdient. Verbeteringen van wegen, zoals de Ring Alkmaar en de verbindingen richting Den Helder, en versterking van openbaar vervoer maken de regio beter bereikbaar voor bedrijven, werknemers en studenten. Tegelijkertijd is uitbreiding en modernisering van de energie-infrastructuur essentieel om deze nieuwe bedrijvigheid, woningbouw en innovatie te kunnen faciliteren. Aan de andere kant worden er ook al stappen genomen die de ontwikkeling van de regio versterken. Zo worden op meerdere plekken grote nieuwe woningbouwprojecten gerealiseerd die bijdragen aan het verlichten van de woningnood. Daarnaast zal de nieuwe afslag A9 bij Heiloo de doorstroming en bereikbaarheid van de Regio Alkmaar verbeteren. Ook wordt er stevig geïnvesteerd in de energie-infrastructuur, zoals de uitbreiding van het hoogspanningsnet en de aanleg van een nieuw 380kV-station. Zo kan toekomstige groei in woningbouw en bedrijvigheid worden ondersteund en de energieleveringszekerheid in de provincie gewaarborgd.

Wat willen we – Voorstellen aan Commissie Ruimte en Gedeputeerde Staten

De VVD Noord-Holland ziet een duidelijke kans om NHN te positioneren als een dynamische en toekomstbestendige regio, waar economische groei, innovatie en onderwijs hand in hand gaan. Om dit te realiseren pleiten wij voor een structurele, intensieve samenwerking tussen overheden, het regionale bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. De VVD steunt dan ook de nu gaande zijnde gesprekken om de samenwerking in deze "triple helix" steviger in te bedden. Wat ons betreft pakt de provincie hier een aanjagende, stimulerende rol en draagt zij ruimtelijk, bestuurlijk en financieel structureel hieraan bij. Het verbreden van de huidige MRA Economic Board tot een Provinciaal Economic Board of het opstellen van een NHN Economic Board, kan hierbij als goede overlegstructuur en daadkrachtige coördinator dienen. Deze vorm van hechtere samenwerking tussen onderwijs, overheid en ondernemers draagt direct bij aan het omzetten van ambities in resultaten.

Daarmee zijn we er nog niet. In het Ontwikkelingsperspectief NHN en (via Regie op de Ruimte) de Omgevingsvisie wil de VVD duidelijke keuzes maken, gericht op versterking van de brede welvaart in NHN. Het gaat in deze fase om richtinggevende keuzes en advies; het financiële kader moet bij de concrete uitwerking verder worden uitgewerkt. In deze discussienota hebben wij geschetst welke keuzes de VVD daarbij wil maken op het gebied van economie, onderwijs en (energie)infrastructuur. Nu is het tijd voor debat. Daarom brengen wij de volgende vier stellingen ter bespreking in bij de Commissie Ruimte:

- Het 380kV-station in Middenmeer biedt NHN een unieke kans om uit te groeien tot een regio voor meer energie-intensieve bedrijvigheid, nieuwe energietechnieken en verbreding van de industrialisatie.
- De Provincie Noord-Holland moet in NHN de focus leggen op de economische clusters waar het al in uitblinkt en waar volop groeimogelijkheden liggen (zoals Agrifood, maritiem/defensie, energie), en terughoudender zijn in het stimuleren van andere sectoren.
- Nieuwe woningen in Noord-Holland Noord moeten hand in hand gaan met nieuwe banen, bereikbaarheid en voorzieningen; anders versterken we de regio niet maar verplaatsen we het probleem.
- Door in te zetten op verdere economische ontwikkeling en daarmee de draagkracht van de regio, biedt dit ruimte voor een additionele woningbouwopgave van 50.000 inwoners in NHN.

Naast stellingen voor de Commissie Ruimte vragen we naar aanleiding van onze discussienota het volgende aan het College van Gedeputeerde Staten:

- Werk in het Ontwikkelingsperspectief NHN en Regie op de Ruimte expliciet uit hoe woningbouwlocaties worden gekoppeld aan economische ontwikkellocaties, inclusief effecten op werkgelegenheid en bereikbaarheid.
- Stel een norm vast voor Noord-Holland Noord voor het aantal nieuwe banen per nieuwbouwwoning
- Werk binnen zes maanden na vaststelling van het Ontwikkelingsperspectief NHN samen met de regio een uitvoeringsgericht actieplan uit, met korte- en langetermijnacties en duidelijke rolverdeling tussen provincie en regio.
- Zorg dat NHN vanuit de triple helix met een gezamenlijk investeringsaanbod richting het Rijk gaat, gericht op formele bekrachtiging als NOVEX-gebied met een meerjarige investeringsagenda.

Bronnenlijst

1. Rabobank (2024). Noord-Holland Noord als tuin van innovatie: Vijf opgaven voor een toekomstbestendige economie. Verkregen van: <https://onhn.nl/kennisbank/noord-holland-noord-als-tuin-van-innovatie/>
2. Rabobank (2025). Groeien en bloeien in de Tuin van Innovatie. Noord-Holland Noord vergeleken met Europese regio's.
3. Tennet (2024). Komende tien jaar in groot deel Noord-Holland geen extra ruimte op elektriciteitsnet [websitepagina]. Verkregen van: <https://www.tennet.eu/nl/nieuws/komende-tien-jaar-groot-deel-noord-holland-geen-extra-ruimte-op-elektriciteitsnet>
4. Vos, S. (2025, 13 november). Geen subsidie voor nieuwe grootschalige woningbouwgebieden. Verkregen van: <https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/geen-subsidie-voor-nieuwe-grootschalige-woningbouwgebieden>
5. Provincie Noord-Holland (2024). Investeringsstrategie voor de Noord-Hollandse infrastructuur iNHi 2024-2028. Verkregen van: https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2024/Augustus_2024/Meer_investeren_in_verkeersveiligheid_en_minder_overlast_rond_wegen
6. Economisch Forum Holland boven Amsterdam (2024). Hou Holland boven Amsterdam bereikbaar [rapport]. Verkregen van: https://economischforumhba.nl/wp-content/uploads/2024/02/Visie-bereikbaarheid_Economisch-Forum_feb_2024.pdf
7. NoordHolland Gezond (2025). Gezond oud worden [websitepagina]. Verkregen van: <https://nhngezond.nl/themas/gezond-oud-worden/>
8. Rabobank (2024). Noord-Holland Noord als tuin van innovatie: Vijf opgaven voor een toekomstbestendige economie. Verkregen van: <https://onhn.nl/kennisbank/noord-holland-noord-als-tuin-van-innovatie/>
9. Provincie Noord-Holland (2024). Monitor Woningbouw 2024 Cijfers over productie, plancapaciteit en woningbehoefte in Noord-Holland. Verkregen van : https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Bouwen_Wonen/Actieagenda_wonen
10. Ministerie VRO (2023). Woondeal Noord-Holland 2022-2030. Verkregen van: <https://www.volkshuisvestingnederland.nl/onderwerpen/aanpak-woningtekort/woondeals/alle-woondeals/noord-holland>
11. Rabobank (2025). Groeien en bloeien in de Tuin van Innovatie. Noord-Holland Noord vergeleken met Europese regio's.
12. Ceulemans, B et al. (2025, 9 oktober). Toekomst van de Luchtvaart en de Impact op de Omgeving: Verkenning 2050-2100 [rapport Haskoning Nederland B.V.].